

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2024/621

z dne 18. decembra 2023

o skladnosti ukrepov Bolgarije s ciljem podnebne nevtralnosti Unije in zagotavljanju napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam

(Besedilo v bolgarskem jeziku je edino verodostojno)

EVROPSKA KOMISIJA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 ⁽¹⁾ ter zlasti člena 7(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu z Uredbo (EU) 2021/1119 (evropska podnebna pravila) mora Komisija oceniti skladnost nacionalnih ukrepov s ciljem podnebne nevtralnosti in zagotavljanjem napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam. Komisija je ocenila skladnost ukrepov Bolgarije s temi cilji ⁽²⁾. Na njej temeljijo priporočila v nadaljevanju. Bolgarija naj ta priporočila ustrezno upošteva in sprejme nadaljnje ukrepe v skladu z evropskimi podnebnimi pravili.
- (2) Neto emisije toplogrednih plinov Unije (vključno z emisijami zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF) ter brez mednarodnega prometa) sicer skupno kažejo stalen trend upadanja, ki je na splošno v skladu z linearno krivuljo doseganja podnebnega cilja Unije za leto 2030 v višini –55 % in cilja podnebne nevtralnosti Unije do leta 2050, vendar je treba pospešiti zmanjševanje emisij, za to pa je bistvenega pomena ukrepanje držav članic. Ob napredku se je po državah članicah pojavilo tudi več sektorskih izzivov in pomanjkljivosti, ki jih je treba nemudoma odpraviti. Zanesljive dolgoročne strategije so temelj za doseganje gospodarske preobrazbe, ki je potrebna za premik proti cilju podnebne nevtralnosti Unije.
- (3) Posodobljeni nacionalni energetske in podnebni načrti v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾ so bistveni, da lahko država članica sprejme ukrepe, s katerimi bo omogočila skupno doseganje cilja podnebne nevtralnosti in zagotovila stalen napredek pri prilagajanju podnebnim spremembam v skladu z evropskimi podnebnimi pravili. Toda Bolgarija ni predložila osnutka posodobitve svojega zadnjega priglasenega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta.
- (4) Da bi zagotovili učinkovitost strategij in načrtov za prilagajanje podnebnim spremembam, je bistvenega pomena ustrezno ugotoviti, katere morebitne nevarnosti podnebnih sprememb lahko prizadenejo določeno območje ali sektor. Za učinkovito prilagajanje podnebnim spremembam je potrebna jasno določena struktura upravljanja in usklajevanja s politično podporo na visoki ravni. Politike prilagajanja podnebnim spremembam bi morale biti osredotočene na področja ali sektorje, ki so še posebej ranljivi ali katerih dejavnosti so ključne za odpornost drugih sektorjev ali ki so zelo pomembni za nacionalno gospodarstvo ali javno zdravje. Potreben je prednostni odziv na

⁽¹⁾ UL L 243, 9.7.2021, str. 1.

⁽²⁾ Poročilo o napredku EU na področju podnebnih ukrepov za leto 2023, COM(2023) 653 final, in delovni dokument služb Komisije z naslovom Ocena napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam v posameznih državah članicah v skladu z evropskimi podnebnimi pravili, SWD(2023) 932.

⁽³⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

učinke in tveganja, za katere se pričakuje, da bodo vplivali na kritično infrastrukturo ali sisteme z dolgo življenjsko dobo ali da bodo nepopravljivo prizadeli sisteme, pri čemer je treba upoštevati njihovo medsebojno delovanje s socialno-ekonomskim razvojem ali drugimi nepodnebnimi dejavniki. Za financiranje prilagajanja podnebnim spremembam je mogoče uporabiti različne instrumente financiranja EU. Države članice bi morale pri snovanju nacionalnih načrtov v okviru ustreznih skladov EU v ospredje postaviti vidike odpornosti proti podnebnim spremembam. Nobena poraba sredstev ne bi smela škodovati prilagajanju podnebnim spremembam: to pomeni, da ne sme povečati ranljivosti upravičencev ali drugih.

- (5) Najranljivejše skupnosti so tiste, pri katerih obstaja velika verjetnost, da bodo nanje vplivale podnebne spremembe. Neenakost se še povečuje zaradi neenake izpostavljenosti različnih regij in družbenoekonomskih skupin podnebnim vplivom in ranljivosti za podnebne vplive. Pravična odpornost bi morala zmanjšati neenako breme podnebnega tveganja in zagotoviti enakost. Sistemska sposobnost prilagajanja podnebnim spremembam je ključna za preprečevanje ali zmanjšanje morebitne škode, izkoriščanje priložnosti in obvladovanje posledic. Napredek pri sposobnosti prilagajanja je potreben na vseh ravneh države ter v javnem in zasebnem sektorju. Številne intervencije za prilagajanje podnebnim spremembam se začnejo na lokalni in regionalni ravni. Lokalni upravni organi imajo ključno vlogo pri spodbujanju sodelovanja javnosti in ukrepanja na lokalni ravni. Tudi če nevarnost, povezana s podnebjem, prizadene samo ozemlje ene države članice, lahko povzroči kaskado čezmejnih posledic, ki zahtevajo krepitev pravične odpornosti. Zelo pomembna sta priprava in izvajanje podnacionalnih politik prilagajanja –

PRIPOROČA, DA BOLGARIJA UKREPA TAKO, DA:

Skladnost nacionalnih ukrepov s ciljem podnebne nevtralnosti

1. predloži osnutek posodobitve svojega zadnjega priglasenega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta, kot je določeno v členu 14 Uredbe (EU) 2018/1999, za oceno njegove skladnosti s ciljem podnebne nevtralnosti;
2. posodobi in poveča ambicije in kakovost nacionalne dolgoročne strategije tako, da pojasni dolgoročni cilj Bolgarije glede podnebne nevtralnosti ter utemelji zmanjšanje emisij Bolgarije in zvišanje ciljev odvzema v posameznih sektorjih z verodostojnimi politikami in ukrepi;

Skladnost nacionalnih ukrepov z zagotavljanjem napredka pri prilagajanju

3. oceni pomembne ranljivosti in tveganja, povezana z vročinskimi valovi, poplavami in sušami; okrepi in jasno določi strukturo upravljanja in usklajevanja, ki bo lahko podpirala zanesljivo načrtovanje, uvajanje rešitev in naložbe za prilagajanje podnebnim spremembam v vseh sektorjih in skupinah prebivalstva ter na vseh upravnih ravneh; zagotovi, da bodo prednostne naloge, strategije, politike, načrti in prizadevanja za prilagajanje podnebnim spremembam sorazmerni z napovedanimi prihodnjimi ranljivostmi in tveganji v zvezi s podnebjem, in sicer na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dognanj ter razpoložljivih orodij za napovedovanje podnebnih sprememb in zgodnje opozarjanje; vidike odpornosti proti podnebnim spremembam postavi v ospredje pri uporabi podpore iz programov financiranja EU, kot so skupna kmetijska politika, financiranje kohezijske politike in drugi ustrezni skladi EU. Sredstva EU bi bilo treba porabiti tako, da bodo krepila odpornost proti podnebnim spremembam in ne bodo povečevala ranljivosti (tj. ne bodo bistveno škodovala prilagajanju);
4. v snovanje in izvajanje politike prilagajanja vključi skupine deležnikov, ki so še posebej občutljive na vplive podnebnih sprememb; dokumentira postopek in izide takih posvetovanj; izboljša koordinacijo med različnimi ravni upravljanja (nacionalno/regionalno/lokalno), da bi uskladila orodja za načrtovanje in pomagala pri usklajenih intervencijah za sistemsko preobrazbo; ozavešča o obstoječih ranljivostih in tveganjih ter obstoječih možnostih; upošteva rezultate spremljanja in ocenjevanja, krepí strukturo upravljanja, omogoča ukrepanje na lokalni ravni in spodbuja prožnost za prilagajanje spreminjajočim se okoliščinam; v snovanje, izvajanje in naložbe politik vključi socialne partnerje in deležnike iz zasebnega sektorja; izboljša vključenost v čezmejno sodelovanje s sosednjimi državami na večjih območjih (kot so povodja); vzpostavi mehanizme, s katerimi bo zagotovila, da bodo pripravljene politike na podnacionalni ravni ter da se bodo redno pregledovale in posodabljale.

V Bruslju, 18. decembra 2023

Za Komisijo
Wopke HOEKSTRA
član Komisije